

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne **E. L.Ž.**, proti žalovanému **Ing. Š. Ž.**, zastúpenému JUDr. J. L.M., **o zrušenie práva spoločného nájmu bytu manželov**, vedenej na Okresnom súde L. Mikuláš pod sp.zn. 7 C 87/2008, na dovolanie žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 5. mája 2010, sp. zn. 10 Co 165/2009 takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd L. Mikuláš rozsudkom z 24. marca 2009, č.k. 7 C 87/2008-169 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala zrušenia práva spoločného nájmu bytu manželov, nachádzajúceho sa v L. M., pozostávajúceho z troch izieb, kuchyne a príslušenstva a ktorým sa zároveň domáhala určenia, že je výlučnou nájomníčkou bytu. Vykonaným dokazovaním mal preukázanú neodôvodnenosť žaloby, keď dospel k záveru, že zaniklo právo spoločného nájmu bytu manželov v dôsledku výpovede prenajímateľa, ku ktorej bolo dané aj privolenie súdu uplynutím 3-mesačnej lehoty 1. februára 1998. Mal za to, že po zániku práva nájmu účastníkom konania nemohlo vzniknúť právo spoločného nájmu bytu, pretože hoci po právnej stránke manželstvo účastníkov trvalo, ich manželstvo nieslo jednoznačne znaky rozvráteného manželstva. Poukázal na rozvodové konanie, v ktorom obidvaja účastníci datovali nespolunažívanie, nadviazanie iného vzťahu, žalobkyňa už od roku 1997. Ďalším dôvodom, pre ktorý nemohlo dôjsť k vzniku práva spoločného nájmu bytu manželmi v roku 1998, bolo nepreukázanie uzavretia nájomnej zmluvy. Po uzavretí zmluvy o nájme náhradného bytu (ktorý bol totožný s predmetným bytom), k čomu došlo podľa správy prenajímateľa v roku

2002, právo spoločného nájmu bytu manželov nemohlo vzniknúť, pretože manželstvo účastníkov bolo v tom čase právoplatne rozvedené rozsudkom Okresného súdu L. Mikuláš (1. novembra 2001). Mal za preukázané, že výlučne žalobkyňa si riadne plní povinnosti vyplývajúce z nájmu bytu, opakovane javí záujem o predmetný byt, ako aj ho fakticky užíva, teda vznik a trvanie nájomného pomeru bolo preukázané len na jej strane. Všetky tvrdenia žalobkyne smerovali k preukázaniu skutočnosti, že k vzniku práva spoločného nájmu bytu po februári 1998 nedošlo, a preto je výlučnou nájomníčkou bytu. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 150 O.s.p.

Krajský súd v Žiline uznesením z 5. mája 2010, sp. zn. 10 Co 165/2009 odvolanie žalovaného odmietol. Účastníkom právo na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Mal za to, že záver súdu prvého stupňa o tom, že právo spoločného nájmu účastníkov k predmetnému bytu zaniklo a po vypovedaní nájmu nedošlo k obnoveniu spoločného nájmu, je správny. Konštatoval, že na podanie odvolania je oprávnený len ten účastník, ktorému bola rozhodnutím súdu prvého stupňa spôsobená ujma, ktorá priamo vyplýva z posúdenia práv a povinností účastníkov konania. Podstatné je porovnanie výsledku sporu s nárokom uplatneným žalobcom v žalobe, nie ale subjektívne presvedčenie účastníkov konania o dôsledkoch vyplývajúcich pre nich z rozhodnutia súdu prvého stupňa. Osobou oprávnenou na podanie odvolania nie je ten účastník, ktorý nebol rozhodnutím súdu prvého stupňa dotknutý na svojich právach. Zhrnul, že žalobkyňa sa domáhala zrušenia spoločného nájmu bytu účastníkov k predmetnému bytu, vychádzala z toho, že sa jedná o spoločný nájom bytu manželmi. Úspech ohľadne svojho návrhu nemala a odvolanie nepodala. Vychádzajúc z preukázaného záveru súdu prvého stupňa, že k predmetnému bytu účastníci konania nemajú právo spoločného nájmu bytu manželmi, s prihliadnutím na to, že výrok o zrušení práva spoločného nájmu bytu, určenie budúceho nájomcu a povinnosti byt vypratať v závislosti na bytovej náhrade je nedeliteľný, dospel k záveru, že odvolanie podané žalovaným proti rozsudku súdu prvého stupňa je treba odmietnuť podľa § 218 ods. 1 písm. b) O.s.p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie. Mal za to, že postupom prvostupňového súdu mu bola ako účastníkovi konania odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) O.s.p. Uviedol, že žalovaný je oprávnený podať odvolanie, pretože rozhodnutím súdu prvého stupňa bol dotknutý na svojich právach. Nakoľko toto rozhodnutie tvorí prekážku rozsúdenej veci ohľadne existencie práva spoločného nájmu sporného bytu manželmi, na základe vlastnej žaloby sa nebude môcť domáhať zrušenia práva spoločného

nájmu bytu manželmi a s tým súvisiacich nárokov určenia ďalšieho nájomcu a povinnosti vypratať byt v závislosti od ďalšej náhrady. Namietal, že má právo, aby existencia, resp. neexistencia práva spoločného nájmu bytu manželmi bola posúdená súdmi dvoch inštancií a aby o jeho právach nebola vytvorená prekážka veci rozsúdenej len na základe rozhodnutia súdu jednej inštancie. Navrhol napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

V zmysle § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa .

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je prípustné, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska; dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (§ 239 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie je tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 O.s.p.). Ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalečnom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákomom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením (§ 239 ods. 3 O.s.p.).

Dovoláním napadnuté uznesenie nevykazuje znaky žiadneho z týchto rozhodnutí, prípustnosť dovolania nemožno preto z uvedených ustanovení vyvodit'.

S prihliadnutím na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 O.s.p.) skúmať vždy, či dovoláním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou zo závažných procesných väd vedúcich k vydaniu tzv. zmätočného rozhodnutia, neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či konanie a rozhodnutie odvolacieho súdu nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o prípad nedostatku návrhu na začatie konania vo veciach, ktoré možno začať len na návrh, o prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, či o prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným). Takéto vady konania ale v dovolacom konaní neboli zistené.

Z vymenovaných procesných väd je v dovolaní výslovne namietaná vada konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., t.j. že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Predmetnému dôvodu dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. sú vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania.

Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že odvolací

súd pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupoval v súlade s právnymi predpismi a žalovanému neznemožnil uplatniť procesné práva priznané mu právnym poriadkom na zabezpečenie jeho práv a oprávnených záujmov.

Podľa ustanovenia § 201 ods. 1 prvá veta O.s.p. účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje.

Na podanie odvolania sú oprávnení účastníci konania. Oprávnenie na podanie odvolania nemá účastník konania bez ďalšieho. Z povahy odvolania ako riadneho opravného prostriedku vyplýva, že odvolanie môže podať len ten účastník, ktorému nebolo rozhodnutím súdu prvého stupňa v celom rozsahu vyhovené, prípadne ktorému bola rozhodnutím spôsobená iná určitá ujma na jeho právach. Rozhodujúci je pritom výrok rozhodnutia súdu prvého stupňa, pretože existenciu možnej ujmy možno hodnotiť len z procesného hľadiska. Pri tomto hodnotení sa neprihliada na subjektívne presvedčenie účastníka konania, ale na objektívnu skutočnosť, že rozhodnutím súdu mu bola spôsobená určitá ujma, ktorú možno odstrániť zrušením alebo zmenou napadnutého rozhodnutia. Ako správne konštatoval odvolací súd, oprávnenie podať odvolanie prislúcha iba tomu účastníkovi, v neprospech ktorého pôsobí porovnanie najpriaznivejšieho výsledku, ktorý súd prvého stupňa pre účastníka mohol založiť svojím rozhodnutím, a výsledku, ktorý svojím rozhodnutím skutočne založil, ak je zároveň spôsobená ujma odstrániteľná tým, že odvolací súd napadnuté rozhodnutie zruší alebo zmení.

Obsah rozsudku súdu prvého stupňa bol určený návrhom žalobkyne obsiahnutom v návrhu na začatie konania. V predmetnej veci sa žalobkyňa domáhala zrušenia práva spoločného nájmu bytu účastníkov a určenia, že je výlučnou nájomníčkou bytu. Nakoľko súd prvého stupňa zistil neodôvodnenosť jej nároku, žalobu zamietol. Oprávnenou na podanie odvolania bola preto žalobkyňa, lebo iba v jej prospech mohol odvolací súd rozhodnutie zmeniť, alebo v prípade výskytu procesnej vady rozhodnutie zrušiť a vrátiť vec súd prvého stupňa na ďalšie konanie. Odvolanie žalovaného nebolo procesne prípustné, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej by nemohlo pre žalovaného vyznieť priaznivejšie z dôvodu viazanosti súdu žalobným návrhom žalobkyne, a to nedeliteľnosťou výroku o zrušení spoločného nájmu bytu manželmi a zároveň určení, že žalobkyňa je výlučnou vlastníčkou predmetného bytu.

Keďže ustanovenia § 237 O.s.p. a § 239 O.s.p. dovolanie žalovaného proti uzneseniu odvolacieho súdu nepripúšťajú, bolo potrebné tento opravný prostriedok odmietnuť podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. Vzhľadom na to Najvyšší súd Slovenskej republiky, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nemohol sa zaoberať napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešnej žalobkyni vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalobkyni náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodala návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 9. novembra 2010

JUDr. Vladimír Magura, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová